

О.О. Молодід,

канд. екон. наук, с.н.с.

ORCID: 0000-0001-8211-3460

В.Ю Снівак.,

магістр

ORCID: 0000-0002-5396-6605

*Київський національний університет будівництва та архітектури,
м. Київ, Україна*

БАР'ЄРИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЇХ УСУНЕННЯ

Світова економіка за сучасного рівня світогосподарського розвитку значною мірою залежить від електропостачання, яке переважно базується на використанні викопних паливних ресурсів. З огляду на ряд проблем, пов'язаних з використанням викопного палива, сучасний світ поступово переходить до фундаментальної заміни централізованих викопних паливних енергетичних систем децентралізованою відновлюваною енергетикою.

Дослідженню проблематики застосування альтернативної відновлювальної енергетики присвячено багато праць як закордонних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, серед українських наукових напрацювань варто виокремити роботи С. Войтка, О. Дячука, В. Ковальського, С. Нараєвського, С. Кудрі тощо.

В Україні серед причин невисокого рівня розвитку використання відновлюваних джерел енергії є різноманітні бар'єри, що можуть як усуватися завдяки відповідному державному регулюванню, так і встановлюватися ним у випадку, якщо регулятивні заходи чи політики є частковими, непродуманими, не базуються на чітких механізмах і не враховують реальних можливостей структур, на яких покладений обов'язок їх виконання.

Тому були визначені ключові бар'єри розвитку альтернативної енергетики в Україні, а також можливі напрями їх усунення (табл. 1). Звісно, бар'єрів насправді набагато більше і до їх числа може бути віднесений навіть стан економічного розвитку, показник ВВП та інфляції та багато інших чинників, однак ми врахували лише найбільш актуальні для розвитку власне альтернативної енергетики.

На основі проведеного аналізу існуючих бар'єрів можна сформулювати наступний план заходів у системі розвитку альтернативної енергетики в Україні:

1. Масове інформування. З цією метою має проводитися активна просвітницька робота на рівні профільних міністерств, обласних і міс-

цевих органів самоврядування, регіональних структур територіального розвитку, бізнес-тренінгів, що проводяться державними центрами зайнятості та іншими відповідальними установами. Лише масове формування у свідомості як представників бізнесу, так і звичайних громадян перспектив використання альтернативних джерел енергії стане визначальним стимулюючим чинником його розвитку.

Таблиця 1

Перелік ключових бар'єрів розвитку альтернативної енергетики в Україні та можливих напрямів їх усунення [1, 3, 5]

Бар'єр	Можливі напрями усунення
Лобізм інтересів монополістів у сферах традиційної енергетики	Перегляд діючого законодавства, в тому числі і щодо «зеленого» тарифу в частині його сприятливості для суб'єктів мікропідприємництва: усунення надмірної бюрократизації, особливо при отриманні гарантій походження енергії, забезпечення максимальної прозорості процесу підключення при-ватними домогосподарствами та суб'єктами малого підприємництва фотоелектростанцій до мереж передачі
Висока вартість первинних вкладень капіталу	Реалізація державних (регіональних) програм підтримки, але лише приватного сектору чи мікро-виробництв з усуненням всіх норм, які дозволяють двоєч трактування і користування коштами, виділені на ці програми, великим бізнесом
Низький рівень поінформованості	Реалізація масштабних інформаційних кампаній в секторі альтернативної енергетики.
Обмеженість доступу до найсучасніших технологій	Налагодження кооперації між промислово-виробничим сектором і науково-дослідними структурами, в тому числі за рахунок програм державного фінансування наукових розробок в напрямі розробки обладнання для використання відновлюваних ресурсів в якості джерела енергії
Тривалий період окупності інвестицій	Розробка спеціалізованих програм державної підтримки альтернативної енергетики, в тому числі податкового стимулювання

2. Формування чітких карт потенціалу альтернативних ресурсів з прив'язкою до території окремих громад. У даному аспекті, по-перше, варто передбачити відповідну програму державного фінансування, можливо навіть на засадах частково фінансування за рахунок бюджетів ОТГ і на наукових потужностях інституту енергоефективності та НДІ геодезії та картографії сформувати деталізовані інтерактивні мапи потенціалу кожної з об'єднаних територіальних громад країни окремо щодо кожного з видів альтернативних енергетичних ресурсів.

3. Розробка деталізованих фінансових планів (кошторисів) на встановлення, побудову, використання обладнання сфери

альтернативної енергетики. це можна зробити як на базі Міністерства економіки, так і на базі будь-якого вищого навчального закладу в рамках фінансування однойменної теми дослідження.

4. Налагодження стійких науково-виробничих зв'язків між машинобудівним сектором та науково-дослідними інститутами, що працюють у сфері енергоефективності та енергозбереження. Це необхідно для того, аби в стратегічній перспективі не лише налагодити в Україні виробництво спеціалізованого обладнання для переробки тих чи інших відновлюваних ресурсів, але й розвивати дану сферу машинобудування.

5. Забезпечення повної прозорості у відносинах виробників альтернативної енергії з власниками розподільчих мереж, особливо в питаннях підготовки необхідного пакету документів та підключення в мережу – на сьогодні даний сектор надзвичайно непрозорий, забюрократизований і корумпований, що полегшує доступ великому бізнесу і встановлює значні бар'єри для звичайних домогосподарств та суб'єктів малого бізнесу.

Отже було визначено ключові заходи необхідні для максимального переорієнтування вітчизняного енергетичного сектору на альтернативні енергетичні ресурси в стратегічній перспективі.

Список використаної літератури

1. Гайдаснко І. Альтернативна енергетика в Україні: стан та перспективи. *Наукові записки з української історії*. 2014. Вип. 34. С. 146–151. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzzui_2014_34_23

2. Геліч Н., Панасюк Ю., Оніщук В. Альтернативна енергетика в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 477. С. 143–151.

3. Герасимчук В. Г., Романюк О. В. Тенденції розвитку відновлюваної енергетики у світі і в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. Вип. 1 С. 4–8.

4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України № 2697-VIII.

5. Рязанова Н. О. Нетрадиційна відновлювана енергетика: проблеми і перспективи. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. – № 1 (40). Краматорськ, 2017. С. 174–178.

6. Циганок К. О., Череп А. В. Альтернативні джерела енергії як засіб ресурсоефективності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 688–691.